

श्री.जयद्विप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयता - महवी (21 जून) विषय - मराठी

Subscribe

शाळापूर्व तयारी - उपचारात्मक ब्रीज कोर्स (15 ते 30 जून)

मागील इयत्तेच्या अध्ययन निष्पत्तीवर आधारित अभ्यासक्रम समाविष्ट

खेळूया शब्दांशी.

✚ वाचा व समजून घ्या.

टैस्ट
मोडवा

- मूळ शब्द ठसा. या शब्दाचे सामान्यरूप होताना 'स' चा 'श' होतो. उदा., ठशावरून, ठशात, ठशांचा इत्यादी. याप्रमाणे पैसा, म्हैस या शब्दांची सामान्यरूपे लिहा.
- या पाठात पालापाचोळा, झाडेझुडपे, नदीनाले हे जोडशब्द आले आहेत. यासारखे तुम्हांला माहीत असलेले आणखी जोडशब्द लिहा.
- 'मजा' या शब्दाला 'शौर' शब्द लागून 'मजेशौर' हा शब्द तयार झाला आहे. यासारखे आणखी शब्द शोधा. त्यांचा संग्रह करा.
- वाचा.

सुभाष शाळेत आला. समोरच त्याला त्याचा मित्र समीर दिसला. सुभाषला खूप आनंद झाला. तो म्हणाला, "मित्रा, काय रे, कसा आहेस? बरं वाटतंय ना तुला? तू नव्हतास तर मला करमत नव्हतं....." सुभाष बोलत होता. बोलताना तो अगदी रडवेला झाला होता. समीरने त्याच्या खांद्यावर हात ठेवला व त्याने सांगायला सुरुवात केली.

यरील परिच्छेदात अधोरेखित केलेली सर्वनामे कोणासाठी वापरली आहेत, ते त्या शब्दांसमोर लिहा.

उदा., त्याला - सुभाषसाठी.

(अ) त्याचा - (इ) तुला - (उ) मला - (ए) त्याच्या -

(आ) तो - (ई) तू - (ऊ) ती - (ऐ) त्याने -

- खाली काही वाक्ये दिली आहेत. त्यांतील नामे ओळखून त्यांसाठी योग्य ती सर्वनामे वापरा.
 - (अ) हसीना खूप हुशार आहे. रोज शाळेत जाते.
 - (आ) पक्षी उडत उडत लांब गेले. दिसेनासे झाले.
 - (इ) बाई मुलांना खाऊ वाटत होत्या. मुलांशी गप्पा मारत होत्या.
 - (ई) भाऊ घरात गेला. काही सुचना.
- खालील वाक्यांतील सर्वनामे अधोरेखित करा.
 - (अ) ते बाजारात गेले.
 - (आ) तुला त्यांनी हाका मारल्या.
 - (इ) आम्ही जेवत होतो.
 - (ई) त्याचा आवाज गोड आहे.

✚ सराव कर.

उदा. (3) भागाकार करा. $9842 \div 45$

$$\begin{array}{r} 0218 \\ 45 \overline{) 9842} \\ \underline{-90} \\ 084 \\ \underline{-45} \\ 392 \\ \underline{-360} \\ 032 \end{array}$$

हे उदाहरण 45 चा पाढा तयार करून सोडवता येईल; परंतु भाजक मोठा असतो तेव्हा अंदाजाने भाग ठरवूनही उदाहरण सोडवता येते. ही रीत आता समजून घेऊ.

भागाकारात हजाराच्या स्थानी 0 येईल.

आता 98 ला 45 ने भागताना, भाग कितीचा लागेल याचा अंदाज करण्यासाठी भाज्य व भाजकातील पहिले अंक विचारात घेऊ. हे अनुक्रमे 9 व 4 आहेत.

9 ला 4 ने भागल्यास 2 चा भाग लागतो, म्हणून 98 ला 45 ने भागताना 2 चा भाग लागतो का पाहू.

$45 \times 2 = 90$. $90 < 98$, म्हणजे 2 चा भाग लागेल, म्हणून भागाकारात शतकाच्या स्थानी 2 लिहिले.

पुढे 84 ला कितीचा भाग लागेल हे ठरवताना, $90 > 84$ असल्याने भाग 1 चा लागेल, हे सहज लक्षात येते, म्हणून भागाकारात दशकस्थानी 1 लिहू.

आता 392 ला 45 ने भागायचे. $3 < 4$, म्हणून 392 मधील पहिल्या दोन अंकांनी होणारी 39 ही संख्या भागाकाराचा अंदाज करण्यासाठी विचारात घेऊ.

$4 \times 9 = 36$ आणि $36 < 39$, म्हणून 9 चा भाग लागतो का हे पाहू. $45 \times 9 = 405$ आणि $405 > 392$, म्हणून 9 चा भाग लागणार नाही.

आता 8 चा भाग लागतो का हे पाहू. $45 \times 8 = 360$.

$360 < 392$, म्हणून 8 चा भाग लागेल. ते 8 भागाकारात एककस्थानी लिहू. तो भाग देऊन भागाकार पूर्ण करू. भागाकार 218 आला आणि बाकी 32 उरली.

उदा. (4) 35 किलोग्रॅम गव्हाची किंमत 910 रुपये आहे, तर गव्हाचा दर काय आहे ?

गव्हाचे किलोग्रॅममधील वजन \times गव्हाचा दर = गव्हाची किंमत

म्हणून $35 \times$ गव्हाचा दर = 910

गव्हाचा दर म्हणजे 1 किलोग्रॅम गव्हाची किंमत.

म्हणजे 910 ला 35 ने भागले, की गव्हाचा दर मिळेल.

गव्हाचा दर एक किलोग्रॅमला 26 रुपये आहे.

$$\begin{array}{r} 26 \\ 35 \overline{) 910} \\ \underline{-70} \\ 210 \\ \underline{-210} \\ 000 \end{array}$$

उदाहरणसंग्रह 15

1. खालील उदाहरणे सोडवा. भागाकार व बाकी लिहा.

(1) $1284 \div 32$

(2) $5586 \div 87$

(3) $1207 \div 27$

(4) $8543 \div 41$

(5) $2304 \div 43$

(6) $56,741 \div 26$

2. ताशी 48 किमी वेगाने 336 किमी अंतर जाण्यासाठी किती तास लागतील ?

3. गिरिजाला 1400 पुस्तके भरण्यासाठी 35 खोकी लागली. प्रत्येक खोक्यातील पुस्तकांची संख्या समान आहे, तर प्रत्येक खोक्यात तिने किती पुस्तके भरली ?

4. सहलीसाठी प्रत्येकाने 65 रुपये वर्गणी दिली. एकूण 2925 रुपये जमले, तर किती जणांनी वर्गणी दिली ?

5. कोणत्या संख्येला 56 ने गुणल्यास गुणाकार 9688 येतो ?

+ Add.

Example (3) Divide. $9842 \div 45$

$$\begin{array}{r} 218 \\ 45 \overline{) 9842} \\ \underline{-90} \\ 084 \\ \underline{-45} \\ 392 \\ \underline{-360} \\ 032 \end{array}$$

We can prepare the 45 times table to do this division.

But when the divisor is a big number, we can solve the example by first guessing what the quotient will be. Let us see how to do that.

We have 0 in the thousands place in the quotient.

Now, to guess the quotient when dividing 98 by 45, look at the first digits in both – the dividend and the divisor. These are 9 and 4, respectively.

Dividing 9 by 4, we will get 2 in the quotient. Let us see if 2 times 45 can be subtracted from 98. $45 \times 2 = 90$. $90 < 98$. So, we write 2 in the hundreds place in the quotient.

Next, dividing 84 by 45 we can easily see that as $90 > 84$, we have to write 1 in the tens place in the quotient.

Now, we have to divide 392 by 45. As $3 < 4$, let us look at 39, the number formed by the first 2 digits, to guess the next digit in the quotient.

$4 \times 9 = 36$ and $36 < 39$. Let us check if the next digit can be 9. $45 \times 9 = 405$ and $405 > 392$. Therefore, 9 cannot be the next digit in the quotient.

Let us check for 8. $45 \times 8 = 360$. $360 < 392$. So, we write 8 in the units place of the quotient.

We subtract 8×45 from 392 and complete the division.

The quotient is 218 and the remainder, 32.

Example (4) If 35 kilograms of wheat cost 910 rupees, what is the rate of wheat per kg?

Weight of wheat in kg \times rate of wheat per kg = cost of wheat

Hence, $35 \times$ rate per kg = 910

Therefore, when we divide 910 by 35, we will get the per kg rate of wheat.

The rate per kilogram of wheat is 26 rupees.

$$\begin{array}{r} 26 \\ 35 \overline{) 910} \\ \underline{-70} \\ 210 \\ \underline{-210} \\ 000 \end{array}$$

Problem Set 15

- Solve the following and write the quotient and remainder.

(1) $1284 \div 32$	(2) $5586 \div 87$	(3) $1207 \div 27$
(4) $8543 \div 41$	(5) $2304 \div 43$	(6) $56,741 \div 26$
- How many hours will it take to travel 336 km at a speed of 48 km per hour?
- Girija needed 35 cartons to pack 1400 books. There are an equal number of books in every carton. How many books did she pack into each carton?
- The contribution for a picnic was 65 rupees each. Altogether, 2925 rupees were collected. How many had paid for the picnic?
- Which number, on being multiplied by 56, gives a product of 9688?

Listen carefully and act.

4. Match the actions and their meaning. Write the appropriate speech near each picture.

कृती व अर्थ यांच्या योग्य जोड्या लावा. प्रत्येक चित्राजवळ योग्य तो मजकूर लिहा.

Come here.

I can't hear you.

It's very good.

I don't know.

I don't like it.

Let me think.

Are you ready?

What a big surprise!

Are you crazy?

What's wrong?

5. Form pairs or groups. Use the following sentences before/after any of those given above to make short meaningful dialogues.

जोड्या किंवा गट करा. खालीलपैकी एक/अनेक वाक्ये वरीलपैकी कोणत्याही वाक्याच्या आधी किंवा नंतर जोडून छोटे अर्थपूर्ण संवाद तयार करा.

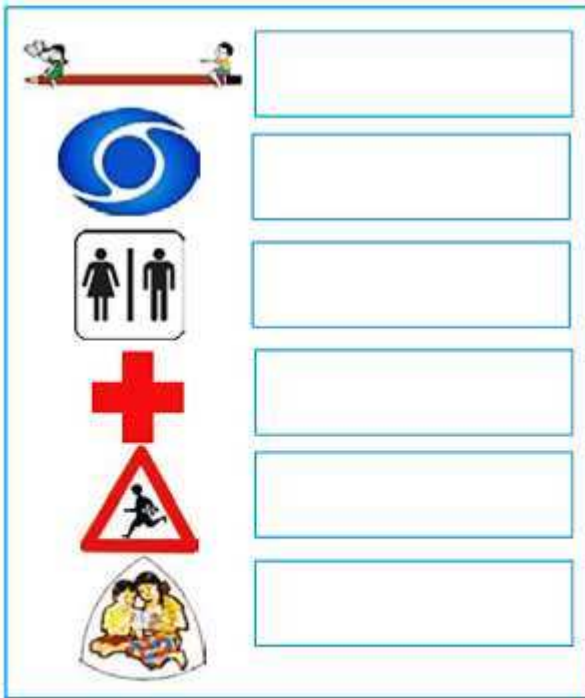
- This card is for you.
- Excuse me.
- Did you read this book?
- Where are you?
- Wait, I'm coming.
- Really?
- Thank you very much.
- I'm sorry.
- Nothing. Everything is fine.

चिन्हे व खुणांचा वापर केल्याने त्या त्या ठिकाणांबाबत थोडक्यात व अचूक माहिती नकाशा वाचणाऱ्याला मिळते. चिन्हे व खुणा कशासाठी वापरल्या आहेत, ती माहिती नकाशाच्या सूचीत दिली जाते.

सांगा पाहू !

खालील चिन्हे व खुणा ओळखा व त्यांची नावे चौकटीत लिहा.

भारतीय सर्वेक्षण संस्थेने नकाशे तयार करताना वापरलेली काही चिन्हे व खुणा सोबत दिल्या आहेत, त्यांचा अभ्यास करा.

PO टपाल कार्यालय

⚓ बंदर

⚓ दीपगृह

⚓ किल्ला

⚓ स्मशानभूमी

--- आंतरराष्ट्रीय सीमा

Δ 200

RF

युद्धभूमी

लोहमार्ग

विहीर

झरा

स्थानिक उंची

वस्ती

गवत

समोच्च रेषा

तलाव

रस्ता

खाण

राखीव वने

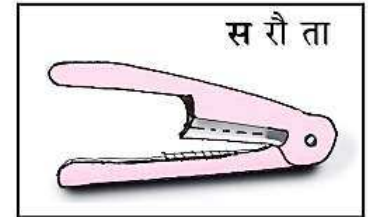
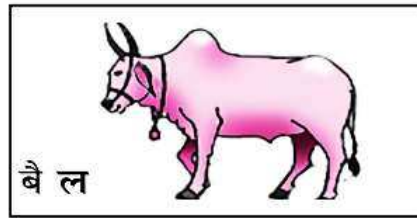
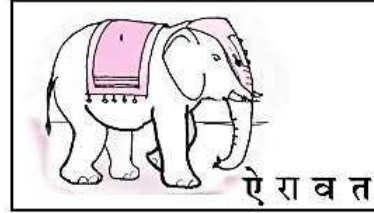
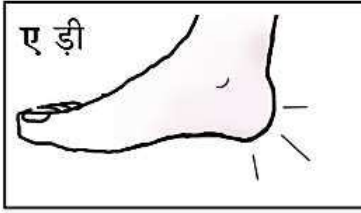
माहित आहे का तुम्हांला ?

'भारतीय सर्वेक्षण संस्था' ही भारतातील नकाशा तयार करणारी मुख्य संस्था आहे. तिची स्थापना १७६७ साली झाली. या संस्थेने प्रत्यक्ष सर्वेक्षण करून भारतीय उपखंडाचे विविध प्रमाणांवरील स्थलदर्शक नकाशे तयार केले आहेत. हे नकाशे अचूकतेबाबत जगन्मान्य आहेत. या संस्थेचे मुख्य कार्यालय उत्तराखंड राज्यातील 'डेहराडून' येथे आहे.

देखो और समझो।

पढ़ो : जल, एक, गढ़, वह, ओर, और, कमल, करतल, अनपढ़, जगमग, अचरज, आजकल, ऐसा, काला, पीला, झाड़ी, लीची, चातक, अज्ञात, एकता, पपीता, सुदूर, शहतूत, अनुसूची, कुतूहल, मेवे, जैतून, थैले, टोपी, दौड़ो, तौलो, कचौड़ी, कैकेयी, वैदेही, शैलेश, कैनेडी, चौकोर, नौरोजी, चौकोन।

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सहावी मराठी	सहावी गणित	सेमी गणित	सहावी इंग्रजी	सहावी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सहावी भूगोल	सहावी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सहावी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा